

1. Innledning

Med grunnlag i *Dekanvedtak - JF - 2016/11 - saksbehandling for stillingsplanarbeid fra 1.1. 2017* og dekanatnotat av 25.05 2016 (se vedlegg) legger fakultetet med dette frem notat for premisser for det videre arbeidet for stillingsutlysninger for tilsetting i 2017. Dette notatet skal legges frem for diskusjon i instituttleder møtet 31.8. Derne st skal instituttene, PMR og eventuelt andre organer uttale seg. På grunnlag av vedlagte notat og de innspillene som kommer i løpet av saksbehandlingen vil fakultetet ved dekanen treffe skriftlig begrunnet vedtak om utlysninger for 2017. For neste år (2017-2018) vil saksbehandlingen følge dekanvedtaket fullt ut der nivå 4 skal involveres formelt.

Dekanvedtaket bestemmer at tidligere ordninger om stillingsfordelinger ved fakultetet ikke lenger gjelder og at alle kommende stillingsutlysninger skal saksbehandles etter det nevnte dekanvedtaket. I tillegg til nye stillinger vil alle ledige stillinger falle tilbake til fakultetet som så fordeler stillinger etter dekanvedtakets ordning.

Utsiktene for Det juridiske fakultets økonomi fremover er blitt forverret.. Flere års realvekst er avløst av utflating. Dette er omtalt i fakultetets budsjett dokumenter. For 2017 vil fakultetet måtte spare ca kr 10-12 millioner. UiO har signalisert at dette vil vare ved i de kommende årene. Disse økonomiske utsiktene må legges til grunn for stillingsarbeidet.

UiO har i år for første gang minnet fakultetet om særavtalen fra 2009 om redusert opptaksramme som jo har styrket fakultetets økonomi vesentlig de senere årene. UiO stiller spørsmål ved om fakultetet faktisk oppfyller hensikten med ordningen, nemlig å forbedre forholdstallet mellom lærer og student ved Master i rettsvitenskap.

Det juridiske fakultet har som kjent store utfordringer når det gjelder forholdstall mellom lærere og studenter. Fakultetet kommer desidert dårligst ut av alle fakulteter ved UiO. Den doble effekt av et svært problematisk forholdstall og særlig NFRs og sektordepartementets underfinansiering av juridisk forskning fører til at Det juridiske fakultet vanskelig kan oppfylle to sentrale målsettinger: *Å utvikle et godt studiemiljø med nærhet mellom lærer og studenter og å igangsette ny forskning for aktuelle samfunnsutfordringer.*

Forholdstallet ved fakultet selv er forøvrig meget ujevnt fordelt mellom fakultetets studieprogrammer. Alle andre programmer enn Master i rettsvitenskap har forholdstall lærer/student som ligger på nivå med SV-fakultetet (1/25) som er den neste på listen av UiOs fakulteter med dårlige forholdstall. Master i rettsvitenskap har i den siste tellingen forholdstallet 1/57. Dekanetet mener at fakultetet ikke lenger kan ha en stillingsutvikling som underbygger så store forskjeller i forholdstallet lærer/student mellom studieprogrammene ved fakultetet.

Fakultetets økonomi tillater utlysning av maksimum fem - 5- faste vitenskapelige stillinger for 2017 over basis. Noe avhengig av fakultetets erfaringer med økonomien de neste månedene kan det være aktuelt å redusere tallet til 4 for å utskyte utlysninger til 2018, et år da det neppe vil være mulig å lyse ut mer enn 2-3 stillinger. I dette notatet vil dekanetet fremlegge de generelle hensyn som gjør seg gjeldende ved avgjørelsen av hvilke fagområder de fem

stillingene bør knyttes til. Her vil dekanatvedtakets seks kriterier være sentrale for fakultetets argumentasjon og vil være avgjørende for den endelige beslutningen.

De seks kriteriene er (1) fakultetets fagutvikling og aktuelle forskningsbehov, (2) at stillingsutlysninger bør sees i sammenheng med muligheter for å generere eksterne forskningsmidler (3) at fakultetet må ta særlig hensyn til forholdene ved Master i rettsvitenskap, (4) at nye stillinger kan fremme på-tvers-strukturer ved fakultetet, (5) at rettsvitenskap også skal forstås i vid forstand og at tverrfaglighet bør fremmes, og endelig (6) at fakultetet må ta hensyn til både nasjonale og internasjonale dimensjoner ved utviklingen av rettsvitenskap som fag. Her vises det til både dekanvedtaket og det tilgrunnliggende dekanatnotatet for mer utførlig begrunnelser for de seks kriteriene. Ellers legger fakultetet til grunn at det finnes kvalifiserte søkere til de stillingene som lyses ut.

Per 1.1 2017 vil antall faste vitenskapelige stillinger ved fakultetet være 88.
Disse fordeler seg slik

På de to generelle instituttene

IFP 27 + 1 utlyst

IOR (inkludert PluriCourts) 28 + 3 utlyst (hvorav 2 finansiert av PC) + 2 x 20% ,

I tillegg er 2 lektorstillinger lyst ut.

Ved de tre sektorinstituttene vil tallene per 1.1. 2017 være slik:

IKRS 11 + 1 x 20% stilling

NIFS 11 + 2 x 20% stilling

SMR 11

Hvis vi ser tallene i lys av stillingenes faglige innhold fordeler de 88 seg med 69 med juridisk bakgrunn og oppgaver og 19 stillinger med hum-sam bakgrunn eller oppgaver.

Av en viss interesse er også tallene ved nærstående fakulteter. Antall faste vitenskapelige stillinger i Jur Fak i Bergen er nå 54, ved Jur Fak i Tromsø er 26. Ved Institutt for rettsvitenskap ved BI er det nå 20 fast ansatte juridiske forsker- og undervisningsstillinger, de fleste innen kommersiell formuerett. Tallene ved sammenlignbare juridiske fakulteter i Norden (ca-tall): København 75, Helsinki 60, Uppsala 75, Stockholm 80, Lund 69 – altså nokså likt Oslo. Stockholm og Helsinki rangerer i snitt noe høyere på internasjonale rankinglister enn Oslo. Alle nordiske institusjoner har en langt mer variert stillingsstruktur (lektorer, adjunkter osv, ca halvparten er professorer) og de har svært få eller ingen ansatte med hum-sam-bakgrunn eller oppgaver.

2. Dekanatets generelle merknader til stillingsutlysninger for 2017

Med dette signaliserer dekanatet hvilke generelle hensyn som vil være tungtveiende i fakultetets arbeid med stillinger for tilsetting i 2017.

Fakultetet må nå aktivt arbeide for å bedre forholdstallet mellom lærere og studenter for Master rettsvitenskap. Legitimiteten av avtalen med UiO av 2009 avhenger av dette skjer på en planmessig måte. Fokus på studiekvaliteten ved master for rettsvitenskapsstudiet krever at det tilføres flere lærere som må gi hele eller deler av undervisningsplikten til den obligatoriske delen av dette masterstudiet.

Dekanatet legger følgende til grunn at alle stillinger som lyses ut for tilsetting i 2017 må knyttes helt eller delvis til undervisningsplikt på den obligatoriske delen av Master rettsvitenskap.

Dekanatet vil imidlertid også fremholde at undervisningsbyrden på de aller største valgfagene bør ha relevans når slike hensyn kan kombineres med å dekke obligatoriske fag og når dette i tillegg vil kunne være viktig for utviklingen av aktuelle forskningsbehov (se straks under).

For ~~tiden-semesterne H15 og V16~~ er tallene for eksamensmøtte programstudenter ved Master i rettsvitenskap over 40 for følgende valgfag ~~for 2015H //2016V dette~~: Arbeidsrett (individuell) 159//Utlendingsrett 104//Barnerett 83//Bygg entreprise 75//Skatterett 75//Helserett 48//Patent- og varemerke 45 //Selskapsrett 43. Her bør det også nevnes de ulike valgfagprofilene som nå er utviklet: Internasjonale kommersielle relasjoner//Velferd og likeverd//Marked, innovasjon og konkurranse //Internasjonal rett//Arbeidsliv og ikke-diskriminering //Skipsfart og offshore //Naturressurser og miljø.

Fakultetet har utviklet en såkalt rødliste for obligatoriske fag der dels rekrutteringen har vært svak, dels der det er for få faste stillinger til å dekke undervisningen. For det følgende er det det andre momentet som er viktig. Dekanatet vil fremheve at det tidvis kan være noe vanskelig å avgjøre hvor mange som arbeider i et fag over tid og at det må måles for stillinger som vil være aktuelle fra rundt 2018 da de inneværende stillingene vil være operative. Likeledes vil dekanatet minne om at en vitenskapelig stilling jo godt også kan gi forskningsbasert undervisning på mer enn ett fagområde. I det følgende nevnes de obligatoriske fagene der det fra 2018 og noen år fremover synes ikke å ha et tilstrekkelig antall stillinger eller der det bør være flere: 1. studieår: Familie- og arverett (12 stp) //2. studieår: statsforfatningsrett (10 stp), miljørett (7 stp)//3. studieår: rettshistorie (8 stp)//4. studieår: sivilprosess (10 stp).

For fakultetets forskningsutvikling foreligger det flere viktige forankrende dokumenter. Fakultetet er forpliktet på UiOs generelle forskningsprioriteringer. Her er det særlig *UiOs tverrfaglige satsninger* som må nevnes: Livsvitenskap, Energi, Norden og Nordområdene. Fakultetet er deltaker i alle disse satsningene. Fakultetet vil også arbeide for å legge til rette for ytterligere deltakelse innenfor rammen av fakultets økonomi og forskningsbehov, særlig gjennom PhD og post doc. For spørsmålet om faste stillinger for 2017 er disse satsningene nå ikke avgjørende, men dette kan endre seg på sikt.

De tre juridiske fakultetenes strategidokument *Rettstrans* er utarbeidet med sikte på å få til mer ekstern finansiering av juridisk forskning. *Rettstrans* peker på to sentrale behov: dels å styrke de juridiske basisfagene, dels å utvikle ny juridisk forskning i møtet med globale strukturelle samfunnsendringer slik som flyktnings- og migrasjonskriser, finans- og finansieringskriser, miljø- og klima-kriser og skiftende former av internasjonal samarbeid. Det er en grunnleggende innsikt at i alle disse trendene finnes sentrale rettslige dimensjoner som ethvert juridisk fakultet må ta tak i og styrke aktuell og relevant forskning.

Dekanatet ser det som en viktig oppgave i stillingsarbeidet å kombinere hensynet til undervisningsbehovet i masterstudiet rettsvitenskap og å opprette stillinger som kan gi bidrag til slike grunnleggende langsiktige forskningsbehov.

Rettstrans vil bøte på den svikende finansiering av juridisk forskning gjennom NFR og fakultetets sektordepartement. Fakultetets doble vansker – forholdstallet lærer/student og ekstern underfinansiering - gjør at arbeidet med ekstern finansiering må ha høy prioritet.

Særlig gjelder dette der det er mulig å få ekstern finansiering i tilknytning til nye faste stillinger eller der det sannsynliggjøres at dette vil skje. I slike tilfeller – avhengig av fakultetets undervisningsbehov og karakteren av den aktuelle finansieringsmåten - bør fakultetet strekke seg langt for å gi nye stillinger over basis.

I dekanvedtaket om stillingsplanarbeid er de tre siste av de seks kriteriene: på-tvers-strukturer, rettsvitenskap i vid forstand og tverrfaglighet, og nasjonale og internasjonale dimensjoner.

UiO har i flere dokumenter fremholdt *på-tvers-strukturer* som en hovedsak i faglig- og organisatorisk arbeid i årene som kommer. Den grunnleggende tanken er at institusjonens ressurser derved blir bedre utnyttet og at det vil gi bidrag til faglig innovasjon. Også fakultetet har ved flere anledninger fremholdt at virksomheten bør og må organiseres mer integrativt aktiv. Både forskergrupper og nye formelle forbindelser mellom undervisning og institutter er gode eksempler på dette er i ferd med å skje. En særlig strukturell grunn for å foreslå instituttoverskridende på-tvers-stillinger er at rettsvitenskapelig forskning involverer oftest flere enn ett fagfelt. Flere fagområder går i større grad enn andre på tvers av andre fagområder. Det gjelder alle metode- og perspektivfag, menneskerettigheter og EU- og EØS-rett. Selv om det sikkert kan diskuteres om hvorvidt en stilling formelt bør knyttes til to institutter eller ikke kan det ikke være tvil om at det ved nye stillinger bør gjøres rede for hvordan stillingen kan gi faglig integrative bidrag på fakultetet. Forskergruppene vil i den sammenheng få økt betydning i årene som kommer.

Fakultetet har som nevnt et stort innslag av faste stillinger med hum-sam kompetanse. I all hovedsak er dette knyttet til fagområdene kriminologi, sosiologi og menneskerettigheter/filosofi. Av grunner som har fremgått over vil dekanatet for 2017 ikke foreslå ytterligere hum-sam-stillinger ved fakultetet. Det er likevel grunn til å fremheve at samfunnsvitenskapelige og humanistiske perspektiver, i form av egne fag og perspektivfag, er forskningsmessig relevante for de fleste rettsvitenskapelige fagområdene på alle instituttene og kan med fordel inngå i kompetansen ved hele fakultetet. Et særlig spørsmål er status av faget rettsøkonomi - og i forlengelsen her – et fokus på mer systematisk empirisk rettsforskning. Dekanatet anser det viktig løpende å øke integrasjonen mellom de ulike juridiske fag, perspektivfagene og fakultetets innslag av samfunnsvitenskap og humaniora.

Ved enkelte av fakultetets stillingstilsetninger de siste årene har temaet nasjonale og internasjonale bakgrunn for søkere vært drøftet. Fakultetet har lagt til grunn at ikke-nordiske søkere er velkomne så fremt de ved stillingstilsetningen kan undervise på master rettsvitenskap. UiO har i sin *Rekrutteringsstrategi for vitenskapelige stillinger ved UiO* av 2016 fremholdt betydningen av at fakultetene må legge til rette for å skaffe internasjonale forskere som kan gi nye bidrag til et fagmiljø, særlig for å skaffe eksterne internasjonale forskningsmidler (særlig EU-midler) og for å internasjonalisere miljøets forskning. Som et internasjonalt juridisk fakultet må også Det juridiske fakultet være åpen for dette, og fakultetet har en pålagt plikt til å skaffe EU-midler. Kravet om å gi bidrag til fakultetets obligatoriske undervisning bør uansett telle med i avgjørelsen.

3. Dekanatets opplegg til diskusjoner om stillinger for 2017

I det følgende vil dekanatet antyde en del fagområder der det er klart at det vil være behov for nye stillinger, definert på grunnlag av overstående premissene, nemlig behovet for undervisning på master i rettsvitenskap, behovet for å dekke fagområder og behovet for ny

forskning. Det sier seg selv at denne listen ikke er uttømmende og at fakultetets vil måtte drøfte dette i den videre saksbehandlingen. Som det fremgår over er det en premiss for alle stillinger at de helt eller delvis må gi undervisningsbidrag til master i rettsvitenskap.

Dekanatet foreslår at stillingene lyses ut nokså fagspesifikt. Samtidig må utlysningene kombinere det mer spesifikke fagområdet med et uttrykkelig omtalt videre fagområder, særlig med tanke på undervisningsbehovet. Fakultetet bør ikke sette seg i den situasjon at en stilling knyttet til et relativt begrenset fagområde utelukkende gir grunnlag for undervisning på bare dette feltet. Gjennom stillingsutlysninger, stillingsbedømmelser og tilsetninger må disse spørsmålene være avklart slik at temaet ikke kommer opp etter tilsetting. Også her må behovet for undervisning på master i rettsvitenskap telle tungt.

Hvis den utlyste stillingen ikke blir besatt avgjør fakultetet om stillingene enten skal lyses ut på nytt i samme fagfelt eller utlyses i et annet fagfelt som har vært begrunnet i fakultetets saksbehandling som et prioritert felt eller at stillingen inngår i neste års fordeling. Hensynet til fakultetets bruk av annuummidlene vil her spille en rolle. (?)

De enkelte fagområdene (uten prioritering)

Fagområdet miljørett med linjer til offentlig rett. Miljørett er et obligatorisk fag. Faget har nære faglige og undervisningsmessige forbindelser til offentlig rett generelt og til fast eiendom. Av betydning er også linjer til miljøkriminalitet. Av åpenbare grunner må fakultetet ha god forskningskompetanse på et så sentralt fagfelt med stor samfunnsrelevans, og med flere avganger trenger faget tilskudd. Antakelig bør stillingen ha en noe tydeligere nasjonal forankring med tanke på det sentrale norske lovverket og fakultetet bør vurdere om det bør lyses ut uttrykkelig i *norsk miljørett* siden internasjonal miljørett er bedre dekket ved fakultetet. Fakultetet anser at det er kvalifiserte søkere.

Fagområdet statsrett med linjer til forvaltningsrett. Fagene representerer store obligatoriske fag og gitt undervisnings- og forskningsbehov burde fagene hatt en større bemanning. Forvaltningsrett får tilført en stilling i 2016. Statsrett har per nå i hvert fall to hele stillinger (og noen halve). Med tanke på grunnlovsreformen, internasjonale konstitusjonelle tendenser og fagets sterke koblinger til menneskerettighets- og europarettfaget bør fakultetet vurdere om det skal utlyses stilling. Fakultetet ber om innspill fra fagmiljøer. Fakultetet anser at det finnes flere kvalifiserte søkere.

Fagområdet migrasjonsrett. Dekanatets forslag er en ny fagbetegnelse, men det dekker over flere viktige løpende fag, slik som utlendingsrett, asylrett, statsborgerrett, deler av menneskerettigheter, med koblinger til fagene familierett, arbeidsrett og prosessrett i vid forstand. I motsetning til mange andre juridiske fakulteter har fakultetet i Oslo ikke hatt en fast stilling som samler de faglige trådene som det til grunnleggende samfunnsfenomenet migrasjon viser til. Dekanatet mener at det vil styrke fakultetets fagprofil å utvikle et slikt fag. Det finnes store udekkede undervisningsoppgaver innen utlendingsrett og asylrett som har mange studenter. Det bør etableres samarbeid med andre nordiske fakulteter som har store eksterne prosjekter (EU-midler) og det er god grunn til å tro at en aktiv fagutvikling kan utløse eksterne midler. Mange ansatte gir bidrag til migrasjonsretten i fakultetets forskning og undervisning. Men det er behov for å utvikle faget mer sammenhengende og å bygge opp et fagmiljø knytte faglige forbindelser til alle instituttene ved fakultetet. Hvordan stillingen skal utformes og når den kan lyses ut må diskuteres. Fakultetet anser at det er potensielle søkere.

Fagområdet familierett, barnerett. Dette er sentrale delvis obligatoriske fag som nå er i forandring som følge av endrede familiestrukturer og migrasjon. Fakultetet ber fagmiljøet/ene om å vurdere behov og utforming av en stilling som reflekterer nye tendenser. Fakultetet legger til grunn at det er kvalifiserte søkere.

Fagområdet arbeidsrett. Fakultetet må ha høy kompetanse i et så sentralt fag og har per nå bare en stilling i faget. Gjennom Arfa har fakultetet fått tilført godt over 30 millioner kroner (2008-2017) ved fakultetets avtale med Arbeids- og sosialdepartementet av 2006. Avtalen forutsetter en form for videreføring. Fakultetet vil uansett vise potensielle eksterne finansierer at fakultetet tar slike viktige langsiktige avtaler på alvor. Fakultetet stiller spørsmål om en stilling i arbeidsrett er mest aktuell i 2018 i tilknytning til utviklingen av Arfa. Det er flere kvalifiserte søkere.

Fagområdet kommersiell privatrett. Sammenlignet med andre sammenlignbare juridiske fakulteter og institutter er det en relativ liten del av fakultetet som arbeider med kommersiell privatrett, som kapitalrett og finansrett i vid forstand. Dekanaten anser at det er viktig for fakultetet å ha den fremste fagkompetansen på dette feltet som - med grunnlag i generell kontraktsrett - dekker selskapsrett, generell finansrett og finansmarkedsrett, børserett og tilknyttede rettslige reguleringsregimer. Etter finanskrisen i 2008 har den offentlige regulering av finans og kapital økt markant. Obligasjonsrett er et omfattende obligatorisk fag; andre nære rettslige tilknytningspunkter er erstatning, tilsyn og kontroll. Dekanaten ber fagmiljøet vurdere utlysningsskemaer der fagområdet kommersiell privatrett og finansreguleringsrett står i fokus. Stillingen må knyttes til plikt til å undervise i obligatoriske fag, mest naturlig i privatrett 3111 + 3211. Fakultetet forutsetter at *stillingen/stillingene* vil kobles til krav om å bygge opp et fagmiljø og aktivt drive samarbeid med aktører i bransjen. Det finnes kvalifiserte søkere.

Fagområdet europarett. Det juridiske fakultet bør ha landets fremste fagkompetanse for EØS-rett og EU-rett. Fakultetet har god dekning av EØS-rett, og EU-rettslige fagkompetanse finnes på flere av fakultetets forskningsfelter. Fakultetet konstaterer at Senter for Europarett behøver å styrke sin internasjonale forskningskompetanse. Fakultetet vil derfor åpne opp for å lyse ut en stilling som sikter til dette. Temaer - som også tangerer flere av de som er omtalt over i tilknytning til andre mulige stillingsutlysninger – vil være unionsborgerskapet, EUs betydning for utviklingen av miljørett, EUs konstitusjonelle oppbygning og det varierende omfanget av konstitusjonelle integrasjonen EUs medlemsstater i mellom, Euro-zonen og den monetære union, EUs forskjellige assosieringsavtaler med tredjeland, som Norge, Tyrkia og Sveits. Av helt sentralt betydning for Norge vil nå Brexit bli. *Fakultetet ønsker og forventer en markert økning av eksterne forskningsmidler på fagområdet europarett.* Fakultetet antar at en stilling besatt av en renommert internasjonal forsker vil kunne ha en slik effekt. Fakultetet legger til grunn at det finnes kvalifiserte søkere. Fakultetet forutsetter at det vil tillegges ordinær undervisningsplikt i stillingen.

Dag Michalsen
Dekan